

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: **«КОМПЛЕКСНІ ЗМАГАННЯ
У СИСТЕМІ НЕОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ»**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи FKS1-M21
спеціальності 017 Фізична культура і спорт)
Константинова Жанна Василівна

Керівник: **Юрчишин Ю. В.**, кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент

Рецензент: **Гуска М. Б.**, кандидат наук з
фізичного виховання та спорту, доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ.....	7
1.1. Комплексні змагання у системі неолімпійського спорту.....	7
1.2. Сучасні умови функціонування спорту та їх вплив на організацію і проведення змагань.....	13
1.3. Характеристика елементів системи організації змагань.....	17
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	28
2.1. Методи дослідження.....	28
2.2. Організація дослідження.....	33
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ КОМПЛЕКСНИХ ЗМАГАНЬ З НЕОЛІМПІЙСЬКИХ ВИДІВ СПОРТУ.....	35
3.1. Еволюція підходів до проведення міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.....	35
3.2. Характеристика компонентів проведення змагань з неолімпійських видів спорту.....	39
3.3. Переваги та недоліки організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.....	34
3.4. Фактори успішного проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.....	51
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	61

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

СКУ	– Спортивний комітет України
МОК	– Міжнародний олімпійський комітет
МСФ	– Міжнародні спортивні федерації
НСФ	– Національні спортивні федерації
GAISF	– Глобальна асоціація Міжнародних спортивних федерацій, з 2009-2017 рр. – SportAccord
IWGA	– Міжнародна асоціація Всесвітніх ігор
IMSA	– Міжнародна асоціація інтелектуального спорту
WCF	– Міжнародна федерація шахів
IFS	– Міжнародна федерація сумо
WBF	– Міжнародна федерація спортивного бриджу
IAWF	– Міжнародна аматорська федерація боротьби
IFO	– Міжнародна федерація покеру

ВСТУП

Актуальність теми. Змагання виступають системоутворюючим фактором розвитку спорту. Під час їх організації оцінюється ефективність процесів відбору і підготовки спортсменів, науково-методичного супроводу, системи підготовки кадрів тощо [9]. Завдяки спортивним змаганням зростає авторитет структур, які їх ініціюють, популярність країн і міст – організаторів. Важливе значення сьогодні має економічна складова: залучення інвестицій, раціональне планування витрат, можливість отримання прибутку. Кризові явища в світовій економіці, значне збільшення масштабів проведення змагань, підвищення вимог до їх організації ставлять складні завдання перед оргкомітетами, особливо комплексних спортивних заходів. Успіх їх організації залежить від низки чинників: компетентності кадрів, програми, бюджету змагань, нормативно-правового супроводу, матеріально-технічного забезпечення тощо. Взаємодія цих компонентів обумовлює ефективність проведення змагань.

Сьогодні однією з останніх тенденцій розвитку міжнародного спортивного руху є формування в ньому нового напрямку – неолімпійського спорту, який набуває все більшого значення в соціальному та спортивному житті суспільства [9, с. 45]. Основними змаганнями тут є Всесвітні ігри, які проводяться з 1981 р. Значна кількість видів спорту в світі (більше 300), постійне створення нових форм рухової активності, обмеження програм вже існуючих спортивних проєктів стимулюють появу нових комплексних турнірів. Так, у 2009 р. Міжнародна асоціація SportAccord (з 2017 р. Глобальна асоціація міжнародних спортивних федерацій) презентувала ідею організації Всесвітніх ігор з різних груп видів спорту: єдиноборств, інтелектуальних, артистичних, пляжних.

Водночас із зростаючою популярністю змагання у неолімпійському спорті не знайшли достатнього висвітлення в наукових працях. Існують поодинокі дослідження, де представлені окремі аспекти проведення Всесвітніх ігор та інших змагань з неолімпійських видів спорту [10, с. 113; 11, с. 35].

Таким чином, складний процес організації комплексних змагань, відсутність ґрунтового досвіду в організаційних комітетах міжнародних і національних змагань з неолімпійських видів спорту, наявність проблем, що супроводжують цей процес, актуалізує дане дослідження для теорії та практики.

Об'єкт дослідження – комплексні змагання з неолімпійських видів спорту.

Предмет дослідження – компоненти організації та проведення комплексних змагань з неолімпійських видів спорту.

Мета дослідження – обґрунтування шляхів підвищення ефективності організації комплексних змагань з неолімпійських видів спорту на основі узагальнення міжнародного та вітчизняного досвіду.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати підходи до організації комплексних спортивних змагань у сучасних умовах розвитку спорту за даними спеціальної літератури та інформації мережі Інтернет.

2. Узагальнити основні компоненти організації та проведення змагань з неолімпійських видів спорту.

3. Дослідити діяльність оргкомітетів міжнародних та національних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту та визначити особливості реалізації основних компонентів їх організації та проведення.

4. Виділити актуальні проблеми, що супроводжують організацію міжнародних комплексних змагань у неолімпійському спорті.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної та спеціальної літератури; соціологічні методи дослідження (анкетне опитування, бесіда); педагогічні методи дослідження (педагогічний експеримент); методи математичної статистики.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значущість пов'язана з реалізацією обґрунтованого у роботі концепт-проекту організації всеукраїнських комплексних змагань з неолімпійських видів спорту, який включає основні компоненти проведення змагань, описує потенційні проблеми організації заходу та пропонує шляхи їх вирішення. Використання

запропонованого концепт-проєкту дозволить спростити процес організації змагань, збільшити їх глядацьку аудиторію та покращити фінансування. Також доречним буде використання отриманої інформації під час післядипломної освіти та підвищення кваліфікації тренерів з видів спорту.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 5-6 жовтня 2021 року).

Публікації. Результати дослідження за темою кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 65 сторінках, з яких 60 основного тексту, вона містить 4 рисунки та 14 таблиць. Дипломна робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, списку 51 використаного літературного джерела.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз звітів про підготовку та проведення Всесвітніх ігор дозволив виділити 3 періоди зміни підходів до організації цих змагань, кожен з яких має свої характерні особливості: I період 1981–1985 рр. (I-II Всесвітні ігри), II період 1989-1997 рр. (III-V Всесвітні ігри), III 2001 р. – теперішній час (з VI Всесвітніх ігор). В основу виділення періодів були покладені наступні критерії: структура та напрями діяльності організаційних комітетів, підходи до залучення приватних інвестицій, висвітлення в ЗМІ, волонтерство, наявність інвестицій з місцевих бюджетів. Особливості організації Всесвітніх ігор на різних історичних періодах можуть бути використані організаційними комітетами міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту задля підвищення ефективності проведення своїх проєктів, врахування існуючого досвіду проведення комплексних змагань, запобігання виникненню організаційних помилок.

2. Узагальнення теорії та практики організації міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту дозволили виявити особливості реалізації основних компонентів проведення цих проєктів. Так, для Всесвітніх ігор є відсутність обов'язкових вимог до міста-організатора стосовно будівництва споруд для проведення змагань; формування 5-ти рівневої організаційно-управлінської структури, реалізація рекламно-спонсорських програм із залученням переважної кількості національних компаній; особливостями Всесвітніх ігор SportAccord є використання існуючої інфраструктури міст-організаторів; формування 6-ти рівневої організаційно-управлінської структури для проведення змагань; реалізація рекламно-спонсорських програм з обмеженою кількістю компаній-спонсорів.

3. Аналіз теорії і практики стосовно організації міжнародних комплексних змагань показав, що сьогодні цей процес супроводжується наявністю певних проблем, які умовно можна розділити на 2 групи: опосередковані (політичні, екологічні, безпекові) та безпосередні (організаційно-управлінські, економічні, правові, інформаційні, кадрові, матеріально-технічні). Аналіз звітів про

проведення Олімпійських ігор, Всесвітніх ігор та Всесвітніх ігор SportAccord показав, що накопичений досвід організації подібних проєктів дозволяє істотно знизити гостроту прояву безпосередніх проблем. З іншого боку, постійно зростаюча популярність, збільшення масштабів актуалізує групу опосередкованих проблем. Результати експертного опитування організаторів Всесвітніх ігор 2017 р. підтвердили наявність цієї тенденції. Так, на думку експертів найбільш актуальними проблемами організації Всесвітніх ігор є інформаційні (7,6 бали), матеріально-технічні (7,5 бали) та економічні (7,3 бали). Варто відзначити, що на думку експертів, під час організації Всесвітніх ігор менше проявляються політичні (4,1 бали), екологічні (2,6 бали) проблеми, та проблеми пов'язаних з забезпеченням безпеки (2,3 бали).

Урахування можливості виникнення та рівня прояву вищевказаних проблем при організації комплексних змагань дозволить спростити процес підготовки цих проєктів. Крім цього, систематизація та оцінка проблем організації Всесвітніх ігор сприяє пошуку механізму їх вирішення.

4. Організація міжнародних комплексних змагань є дуже складним та багаторівневим процесом ефективність якого залежить від багатьох факторів. Проведене дослідження дозволило відділити основні групи факторів, що впливають на організацію комплексних змагань з неолімпійських видів спорту. Їх умовно можна розділити на 2 групи: внутрішні, пов'язані власне з безпосередньою організацією заходу, тому ми їх розглядали у взаємозв'язку з основними компонентами підготовки змагань (організаційно-управлінський, економічний, правовий, інформаційний, кадровий, матеріально-технічний); зовнішні (політичний, соціокультурний, науково-технічний, природний) – не пов'язані зі спортом, проте істотно впливаючі на організацію змагань. Врахування всіх цих факторів при проведенні міжнародних комплексних змагань з неолімпійських видів спорту допоможе організаторам підвищити рівень організації цих проєктів, збільшити глядацьку аудиторію, запобігти виникненню проблем та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисова О. В. Формування системи тенісу в Україні : автореф. дис. ... к-та наук з фіз. вих та спорту спец. 24.00.01 «Олімпійський і професійний спорт». Київ, 2019. 19 с.
2. Булатова М.М. Ігри ХХІХ Олімпіади. Пекін, 2008. Київ: Олімпійська література, 2008. 60 с.
3. Вагнер І. М. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного аналізу. Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. 2009. №4, С. 81-84.
4. Гуськов С. І. Організаційні і соціально-економічні основи розвитку професійного спорту в США на сучасному етапі. Київ: Київський державний університет фізичної культури. 1992. 45 с.
5. Денисова Л.В., Хмельницька І. В., Харченко Л. А. Виміри і методи математичної статистики у фізичній культурі та спорті. Навчальний посібник. Київ : Олімп. література, 2008. 127 с.
6. Долбишева Н. Г. «Загальні основи неолімпійського спорту» як нормативна дисципліна підготовки фахівців зі спорту. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків, 2012. №10, С. 20-24.
7. Долбишева Н. Г. Ієрархія управління неолімпійського спорту в Україні. Теорія і практика фізичного виховання. Київ. 2012. №1, С. 393-400.
8. Долбишева Н.Г. Історичні аспекти та хронологія Всесвітніх ігор у Міжнародному спортивному русі. Дніпропетровськ: Вид-во Маковецький; 2012. 258 с.
9. Долбишева Н. Г. Неолімпійський спорт як соціальний інститут. Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків. 2015. №2, С. 70-73.
10. Долбишева Н. Г. Особливості тенденцій розвитку Всесвітніх ігор. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Київ. 2016. №3. С. 46-51.

11. Долбишева Н. Г. Спортизація неолімпійського спорту як соціокультурного явища. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014. №1(39). С. 33-36.

12. Долбишева Н. Г. Характеристика етапів розвитку Всесвітніх ігор як міжнародного спортивного заходу. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. праць Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського. Вип. 12. Вінниця: Планер. 2011. С. 21-25.

13. Імас Є., Мічуда Ю. Тенденції розвитку сфери фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015. №2. С.142-149.

14. Імас Є. В., Борисова О. В., Когут І. О. Неолімпійський спорт: проблеми та перспективи розвитку. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. 2016. №3. С. 145-152.

15. Імас Є.В., Матвеев С. Ф., Борисова О. В., Когут І. О. Неолімпійський спорт : навч.-наочн. посібник для студ. вищих навч. закладів фіз. вих. і спорту. Київ: Олімпійська література, 2015. 202 с.

16. Когут І. О. Соціально-гуманістичні засади розвитку адаптивної фізичної культури в Україні (на матеріалі адаптивного спорту). Київ : НУФВСУ, 2015. 393 с.

17. Кропивницька Т., Войтова О., Краснянський К. Всесвітні ігри «Спортакорд» у системі неолімпійського спорту. Спортивний вісник Придніпров'я. 2014. №1. С. 156-161.

18. Леонов Я., Путятіна Г. Стратегічні перспективи розвитку неолімпійського спорту в Україні. Слобожанський науково-спортивний вісник. 2014. №5(43). С. 29-34.

19. Маринич В. Л., Прибильська Т. К. Світові ігри: стан та перспективи розвитку у світі. Спорт та сучасне суспільство: зб. наук. пр. 2013. С. 48-54.

20. Матвеев С. Ф., Борисова О. В., Когут І. О. Магістр: обличчям до науки (технологія підготовки магістерських робіт за спеціальністю «Спорт»): навч.-

наоч. посіб. для студ. вищих навч. закладів фіз. виховання і спорту. Львів: СПОЛОМ, 2015. 88 с.

21. Матвеев С.Ф., Кропивницька Т. А., Борисова О. В, Когут І. О., Данько Т. Г. Організаційні аспекти сучасного спорту : навчально-наочний посібник. Київ: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2014. 107 с.

22. Міжнародна хартія фізичного виховання та спорту. ЮНЕСКО. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_350.

23. Мічуда Ю. П. Сфера фізичної культури і спорту в умовах ринку: закономірності функціонування та розвитку. Київ: Олімпійська література, 2007. 216 с.

24. Мічуда Ю. П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку. Київ: НУВСУ. 2008. 37 с.

25. Мокін Б. І., Мокін Б. О. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.

26. Офіційний сайт Всесвітніх ігор єдиноборств: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.worldcombatgames.com>

27. Офіційний сайт Всесвітніх інтелектуальних ігор SportAccord. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.worldmindgames.net>

28. Офіційний сайт Міжнародної асоціації SportAccord. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.sportaccord.com>

29. Офіційний сайт Міжнародної асоціації Всесвітніх ігор. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.theworldgames.org/>

30. Офіційний сайт Міжнародної асоціації інтелектуального спорту: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.imsaworld.com>

31. Офіційний сайт Міністерства молоді та спорту України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua>

32. Офіційний сайт Спортивного комітету України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://scu.org.ua>

33. Платонов В. Н., Булатова М. М., Бубка С. М. Олімпійський спорт. Київ: Олімпійська література. 2009. Т.2. 696 с.
34. Платонов В. Н., Булатова М. М., Бубка С. М. Олімпійський спорт. Київ: Олімпійська література. 2009. Т.1. 752 с.
35. Платонов В. М. Система підготовки спортсменів у олімпійському спорті. Загальна теорія та її практичні програми. Київ: Олімпійська література. 2015. 752 с.
36. Старостіна А., Канищенко О. Суперечливі шляхи глобалізації. Економіка України. 2008. №5. С. 58-65.
37. The 7th World Games 2005 in Duisburg [http. \[Електронний ресурс\]](http://www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm). Режим доступу : [//www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm](http://www.duisburg.de/worldgames_archiv/en/default.htm)
38. Томашевський В. В. Історія і тенденції розвитку сучасних Олімпійських ігор. Київ: НУФВСУ. 2012. 119 с.
39. Casini L. The making of a lex sportiva by the court of arbitration for sport. *Lex Sportiva: What is Sports Law*. TMC : Asser Press. 2012. P. 149-171.
40. Kambitsis C. Sports advertising in print media: the case of 2000 Olympic Games. *Corporate Communications: An International Journal*. 2012. №7(3). P. 155-161.
41. Rules of The World Games: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.theworldgames.org/the-iwga/governing-documents>
42. Smith A. C., Graetz B. R., Westerbeek H. M. Brand personality in a membership based organization. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*. 2021. №11(3). P. 251-266.
43. SportAccord (Previously known as GAISF, the General Association of International Sports Federations). Statutes. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.sportaccord.com/en/about/index.php>
44. The 8th World Games in Kaohsiung: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.worldgames2009.tw/wg2009/eng/index.php>
45. The 9th World Games in Cali. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://worldgames2013.com.co/>

46. The Hague 1993 [Электронный ресурс]. International World Games Association. 1993. Режим доступа : <http://www.theworldgames.org/editions/The-Hague-NED-1993-8/summary>.
47. The International Olympic Committee. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.olympic.org/ioc>
48. The International World Games Association. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.theworldgames.org/>
49. The Mind Sport of Memory 1991-2011. [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.worldmemorysportsCouncil.com/>
50. The World Games 2013 : Duisburg + Duesseldorf [Электронный ресурс]. Режим доступа : <http://www.theworldgames.org/news/news-of-the-world-games/393-the-world-games-2013--duisburg--duesseldorf>
51. Westerbeek H., Smith A., Emery P. Managing sport facilities and major events. Abingdon: Routledge. 2006. P. 23.